

Nr 169.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående årligt understöd åt e. o. tullvaktmästaren Carl Johan Rudolf Öhmans änka och barn; given Stockholms slott den 11 mars 1921.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

K. J. Beskow.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 mars 1921.

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON, BESKOW.

Departementschefen, statsrådet Beskow anförde härefter:

Med skrivelse den 8 februari 1921 har generaltullstyrelsen överlämnat en till styrelsen ställd, av tullinspektionen i Furusund med eget yttrande ingiven och av vissa bilagor åtföljd skrift, däri e. o. vaktmästaren vid tullbevakningen i Furusund Carl Johan Rudolf Öhmans änka Lydia Aina Rebecka Ohman, född Winberg, gjort framställning i syfte att generaltullstyrelsen måtte hos Kungl. Maj:t söka utverka något understöd åt henne och hennes tre minderåriga barn.

Av de vid sagda skrift fogade handlingar ävensom av tullinspektionens omförmälda yttrande framgår, bland annat: att sökandens man den 9 januari 1919 avlidit i den s. k. spanska sjukan; att han efterlämnat förutom änkan, född den 19 september 1890, döttrarna Birgit Viola, född den 30 januari 1910, Mabel Alice, född den 1 november 1912, samt Majdi Cecilia, född den 22 december 1913; att Öhman den 7 april 1904 antagits till e. o. vaktmästare i tullverket med tjänstgöringsskyldighet tills vidare vid tullbevakningen i Furusund och därefter intill utgången av år 1918 effektivt tjänstgjort i samma verk under sammanlagt 7 år 8 månader 23 dagar, men jämväl under den övriga tiden från antagningens datum stått till disposition för tjänstgöring; samt att han, enligt bemälda inspektions vitsord, under sin tjänstgöring ådagalagt mycken duglighet, pålitlighet och skötsamhet.

Av ansökningen närsluten avskrift av instrument över bouppteckning den 12 april 1919 efter Öhman framgår, att boet utvisat en behållning av 1,577 kronor 40 öre. Vid ansökningen har även fogats ett av pastorsämbetet i Blidö församling avgivet intyg, att sökanden befunne sig i mycket små ekonomiska förhållanden, varför hon vore i stort behov av understöd för sig och sina barn.

Tullinspektionens nyssnämnda yttrande innefattar vidare, att då sökanden med sina barn levde i mycket små omständigheter och endast genom mycket tråget och uppslitande arbete nödortfittigt kunde uppehålla sig och barnen, inspektionen på det varmaste tillstyrkte ansökningen i fråga.

Generaltull-
styrelsen.

Efter att hava lämnat en redogörelse i enlighet med det nu anförda yttrar generaltullstyrelsen i sin förutnämnda skrivelse den 8 februari 1921 följande:

»Då Öhman vid sin död icke innehaft ordinarie anställning i tullverket, kunna hans änka och barn icke komma i åtnjutande av pension vare sig från tullverkets enskilda pensionsinrättning eller av allmänna medel. Emellertid torde Öhman på grund av sin förutnämnda tjänstgöring hava haft utsikt att under den närmaste framtiden erhålla en ordinarie vaktmästarbefattning.

Den vid Öhmans död förefintliga behållningen i boet, 1,577 kronor 40 öre, lär i betraktande av nu rådande höga levnadsomkostnader och penningvärdets fall få anses vara en relativt obetydlig tillgång för beredande av uppehälle åt sökanden och hennes barn; och i anseende såväl härtill som till de här förut angivna av åtskilliga vederbörande avgivna intyg om sökandens ekonomiska omständigheter anser styrelsen, att sökanden är i stort behov av understöd.

Med hänsyn till nu berörda omständigheter föreligga enligt styrelsens mening billighetsskäl för att något understöd av statsmedel utverkas åt sökanden och hennes barn. Beträffande det ifrågasatta understödsbeloppets storlek anser styrelsen det samma böra utgå med det belopp, sökanden skulle, därest hennes man vid sin död

innehaft ordinarie anställning i tullverket, ägt uppbära i pension, dock med avdrag för de tillskott, som kunna beräknas skola hava erlagts, för att hans efterlevande skulle hava kommit i åtnjutande av sådan förmån. Enligt nådiga kungörelsen den 21 november 1919 angående vissa ändringar i reglementet för tullstatens enskilda pensionsinrättning den 30 maj 1884 (nr 30) äger änka efter avliden delägare i pensionsinrättningen att från och med år 1919 därifrån åtnjuta pension, tills vidare beräknad till 20 procent av den lön, varefter delägaren sist bidragit, vilken pension utgår från och med månaden näst efter den, under vilken mannen avlidit. I samma kungörelse stadgas vidare under b), att pension från inrättningen skall för år räknat utgå till änka jämte ett eller flera pensionsberättigade barn med den sålunda bestämda änkepensionen, förhöjd med 40 procent för ett barn och därutöver med 10 procent för varje ytterligare barn. Delägarnes bidrag till pensionsinrättningen beräknas enligt §§ 5 och 6 i förnyade nådiga reglementet för tullstatens enskilda pensionsinrättning å ordinarie lönebeloppet. Jämlikt § 11 i nämnda reglemente — efter ändring genom kungörelse den 2 december 1892 — åtnjuter med visst undantag änka pension, så länge hon lever ogift, men barns pensionsrätt upphör vid fyllda aderton år. Sökanden skulle sålunda, därest Öhman vid sitt fränfälle innehaft vaktmästartjänst av klass 3, enligt nyssberörda bestämmelser nu varit berättigad att för egen del åtnjuta pension med 20 procent å hans lön 900 kronor eller således med 180 kronor. Enär 3 procent av kapitalbehållningen i Öhmans bo icke överstiger 6 procent av ovannämnda lönebelopp, 900 kronor, skulle vidare på grund av bestämmelserna i § 1 i nådiga reglementet den 16 februari 1833 för pensioneringen å allmänna medel av tulltjänstemäns i fattigdom efterlämnade änkor och barn sökanden och hennes barn hava varit berättigade till pension av allmänna medel med 54 kronor årligen. De tillskott, som under förutsättning, att Öhman innehaft ordinarie vaktmästartjänst vid ingången av år 1919, skulle hava erlagts till tullstatens enskilda pensionsinrättning, utgöras jämlikt §§ 5, 6 och 7 i förenämnda reglemente den 30 maj 1884 av dels s. k. bottenpenning med 6 procent å lönen, 900 kronor, eller med 54 kronor, dels åldersavgift med 2 procent å lönen eller med 18 kronor, dels och årsavgifter med 4 procent å lönen för 5 år eller med 180 kronor. Sammanlagda beloppet av de avgifter, som under angivna förutsättning skolat erläggas till pensionsinrättningen, utgör sålunda 252 kronor, vilket belopp enligt en å styrelsens kameralbyrå verkställd beräkning skulle motsvara ett årligt avdrag av högst 14 kronor. I enlighet härmed skulle det årliga understödet till änkan utgöra 180 kronor jämte ett mot fattigpension svarande belopp av 54 kronor, inalles 234 kronor, reducerat till 220 kronor, samt för barnens del utökat jämlikt förut angivna bestämmelser med 60 procent å 220 kronor eller 132 kronor till inalles 352 kronor. Detta belopp skulle emellertid enligt styrelsens åsikt minskas med $33\frac{1}{3}$ procent å beloppet 132 kronor eller med 44 kronor för varje barn vid upphörandet av dess rätt till pension.

På grund av vad sålunda anförts samt under hänvisning till särskilda av Eders Kungl. Maj:t till generaltullstyrelsen avlätna nådiga brev ej mindre den 9 maj 1919 angående årliga understöd åt dels e. o. kammarskrivaren M. F. Bibergs, dels t. f. vaktmästaren G. H. Gustafssons änka och barn än även den 7 maj 1920 angående årliga understöd åt dels t. f. kastroddaren A. Bergmans, dels e. o. gränsridaren K. F. Lindgrens änka och barn, får styrelsen i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes utverka, att sökanden och hennes förutnämnda barn

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 142 häft. (Nr 168—169.) 2

tilldelas ett årligt understöd av 352 kronor att av det å tullverkets omkostnadsstat uppförda förslagsanslaget till diverse utgifter från och med den 1 juli 1921 utgå enligt — i tillämpliga delar — de grunder, som i förberörda nådiga reglemente för tullstatens enskilda pensionsinrättning den 30 maj 1884 med däruti sedermera gjorda ändringar föreskrivas i fråga om pension till änkor och barn efter ordinarie befattningshavare vid tullverket, samt med iakttagande av här förut föreslagen minskning av beloppet för varje barn, för vilket pensionsrätten upphört».

Med anledning av vad generaltullstyrelsen anfört i fråga om årliga understöd åt e. o. kammarskrivaren M. F. Bibergs med fleres änkor och barn tillåter jag mig hänvisa till Kungl. Maj:ts propositioner nr 51 och 214 till 1919 års lagtima riksdag och nr 166 till 1920 års riksdag samt till 1919 års nyssnämnda riksdags skrivelse nr 108 och 1920 års riksdags skrivelse nr 165.

Statskontoret.

Till följd av remiss har statskontoret den 21 februari 1921 avgivit infortrat utlåtande i ärendet, i vilket utlåtande statskontoret — under hänvisning till att 1920 års riksdag beviljat årliga understöd åt vissa änkor efter extra befattningshavare i tullverkets tjänst, varvid understödsbeloppen fastställts enligt de av generaltullstyrelsen i nu förevarande framställning föreslagna grunder — hemställt, att Kungl. Maj:t måtte i ärendet framlägga proposition till innevarande års riksdag i enlighet med nämnda styrelses förslag.

*Departements-
chefen.*

På grund av vad i ärendet blivit upplyst, anser jag billigt, att understöd beredes änkan Öhman och hennes tre barn; och har jag icke funnit något att erinra vare sig beträffande storleken av de understödsbelopp, generaltullstyrelsen föreslagit, eller i fråga om de grunder för understödets åtnjutande, varom samma styrelse hemställt.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att extra ordinarie vaktmästaren vid tullbevakningen i Furusund Carl Johan Rudolf Öhmans änka Lydia Aina Rebecka Öhman, född Winberg, samt makarnas tre barn Birgit Viola, Mabel Alice och Majdi Cecilia tilldelas ett årligt understöd av 352 kronor att av det å tullverkets omkostnadsstat uppförda förslagsanslaget till diverse utgifter från och med den 1 juli 1921 utgå enligt — i tillämpliga delar — de grunder, som i reglementet den 30 maj 1884 för tullstatens enskilda pensionsinrättning med däruti sedermera gjorda ändringar föreskrivas i fråga om pension till änkor och barn efter ordinarie befattningshavare

vid tullverket, samt med iakttagande, att understödsbeloppet minskas med 44 kronor för varje barn vid upphörandet av dess rätt till pension.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Olga Gjörloff.
